

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
HENRIKA SAUGMANDSGAARDA ØEA
od 8. srpnja 2021.¹

Predmet C-337/20

DM,

LR

protiv

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) – Alpes-Provence

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Usklađivanje zakonodavstava – Direktiva 2007/64/EZ – Platne usluge na unutarnjem tržištu – Članci 58. do 60. – Prava i obveze korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga – Pojmovi ‚potpuno usklađivanje‘ i ‚iscrpno usklađivanje‘ – Obavijest o neodobrenoj platnoj transakciji nakon isteka roka – Odgovornost pružatelja platnih usluga prema korisniku platnih usluga uređena isključivo Direktivom 2007/64/EZ – Odgovornost pružatelja platnih usluga prema trećoj strani, kao što je jamac – Područje primjene Direktive 2007/64/EZ – Primjena sustava odgovornosti predviđenog nacionalnim pravom”

I. Uvod

1. Ovaj predmet odnosi se na tumačenje Direktive 2007/64/EZ o platnim uslugama² i konkretnije na njezino područje primjene.
2. Ta direktiva uređuje platne transakcije između pružatelja platnih usluga, kao što su bankovne institucije, i korisnika tih usluga, koji može biti pojedinac ili poduzeće.
3. U predmetu u glavnom postupku pružatelj platnih usluga također je vjerovnik korisnika koji stoga ima status dužnika. U pitanjima koja je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) želi znati jesu li odredbe Direktive 2007/64 potpuno usklađene tako da države članice ne raspolažu manevarskim prostorom u pogledu odgovornosti stranaka za platnu transakciju i utječu li one na odnos između jamca, koji jamči za dužnikov dug prema vjerovniku, i tog vjerovnika.

¹ Izvorni jezik: francuski

² Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.)

4. Zahtjev za prethodnu odluku podnesen je u okviru spora između osobe DM, upraviteljice društva *Groupe centrale automobile SARL* (u daljnjem tekstu: društvo GCA) te osobe LR, jamca tom društvu, s jedne strane, i kreditne institucije *Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) Alpes-Provence* (u daljnjem tekstu: banka), s druge strane. Žalitelji u kasacijskom postupku tvrde da, iako je, s obzirom na odredbe Direktive 2007/64, nastupila prekluzija u pogledu zahtjeva društva na položaju dužnika da se utvrdi odgovornost kreditne institucije koja je izvršila platne transakcije koje to društvo nije odobrilo, ta direktiva nije prepreka da se jamac na osnovu istih činjenica pozove na odgovornost te institucije, ako to dopušta nacionalno pravo.

5. Nakon analize predložit ću Sudu da odluči da Direktiva 2007/64 u potpunosti uređuje ugovorne obveze i odgovornosti između korisnika i pružatelja platnih usluga, ali da se njome ne uređuju odnosi između jamca i pružatelja platnih usluga. Konkretno, tom se direktivom ne sprečava jamca da traži da se utvrdi odgovornost tog pružatelja, ako nacionalno pravo to dopušta u slučaju nepažnje koja je u odnosu na korisnika platnih usluga počinjena izvršenjem transakcije koju taj korisnik nije odobrio, čak i ako taj korisnik usluga, s obzirom na navedenu direktivu, više ne može sam utvrditi odgovornost svojeg pružatelja.

II. Pravni okvir

A. *Pravo Unije*

6. U skladu s uvodnim izjavama 4., 31. i 47. Direktive 2007/64:

„(4) [...] ključno [je] na razini Zajednice uspostaviti moderan i koherentan pravni okvir za platne usluge, neovisno o kompatibilnosti tih usluga sa sustavom, koji proizlazi iz inicijative financijskog sektora za jedinstvenim područjem plaćanja u eurima, koji je neutralan kako bi se osigurala jednaka pravila igre za sve platne sustave i kako bi se zadržao slobodan izbor potrošača te koji bi trebao značiti značajni korak naprijed u smislu troškova za potrošače, sigurnosti i učinkovitosti u odnosu na postojeće nacionalne sustave.

[...]

(31) Da bi smanjili rizik i posljedice neodobrenih i nepravilno izvršenih platnih transakcija, korisnici bi platnih usluga trebali što je prije moguće obavijestiti pružatelja platnih usluga o mogućem osporavanju vezano uz navodno neodobrene ili nepravilno izvršene platne transakcije pod uvjetom da je pružatelj platnih usluga ispunio svoju obvezu obavješćivanja u skladu s ovom Direktivom. Ako korisnik platnih usluga dostavi tu obavijest u propisanom roku, trebalo bi mu biti omogućeno ostvarivanje takvih zahtjeva unutar rokova zastare propisanih nacionalnim pravom. Ovom se Direktivom ne bi trebalo utjecati na druga potraživanja između korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga.

[...]

(47) Pružatelj bi platnih usluga platitelja trebao preuzeti odgovornost za ispravno izvršenje plaćanja, uključujući posebno puni iznos platne transakcije i vrijeme izvršenja te potpunu odgovornost za svako neizvršenje drugih stranaka u lancu plaćanja sve do računa primatelja plaćanja. Kao rezultat te odgovornosti, pružatelj bi platnih usluga platitelja trebao, ako cijeli iznos nije odobren pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja, ispraviti platnu transakciju ili platitelju bez nepotrebnog odlaganja vratiti odgovarajući iznos te transakcije, ne dovodeći

u pitanje bilo koja druga potraživanja u skladu s nacionalnim pravom. Predmet ove Direktive su samo ugovorne obveze i odgovornosti između korisnika platnih usluga i njegovog pružatelja platnih usluga. [...]"

7. Člankom 4. te direktive određuje se:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

7. „platitelj” znači fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje te odobrava nalog za plaćanje s tog računa, ili, ako nema račun za plaćanje, fizička ili pravna osoba koja daje nalog za plaćanje;

[...]

10. „korisnik platnih usluga” znači fizička ili pravna osoba koja koristi platnu uslugu u svojstvu platitelja ili primatelja plaćanja, ili oboje;

[...]"

8. Članak 51. stavak 1. navedene direktive predviđa:

„Kada korisnik platnih usluga nije potrošač, stranke mogu dogovoriti da se članak 52. stavak 1., članak 54. stavak [3.], te članci 59., 61., 62., 63., 66. i 75. ne primjenjuju u cijelosti ili djelomično. Stranke također mogu dogovoriti rokove različite od onih navedenih u članku 58.”

9. U skladu s člankom 58. iste direktive:

„Korisnik platnih usluga dobiva ispravak od pružatelja platnih usluga samo ako bez odgađanja obavijesti njegovog pružatelja platnih usluga o saznanju o bilo kakvim neodobrenim ili nepravilno izvršenim platnim transakcijama koje predstavljaju temelj za potraživanje, uključujući i potraživanje u skladu s člankom 75., najkasnije 13 mjeseci nakon datuma terećenja, osim kad mu, prema potrebi, pružatelj platnih usluga nije pružio ili stavio na raspolaganje informacije o toj platnoj transakciji u skladu s glavom III.”

10. Članak 59. stavak 1. Direktive 2007/64 glasi kako slijedi:

„Države članice zahtijevaju da, u slučajevima kad korisnik platnih usluga negira da je odobrio izvršenu platnu transakciju ili tvrdi da transakcija nije pravilno izvršena, na njegovom pružatelju platnih usluga je da dokaže da je platna transakcija autentična, točno zabilježena te proknjižena te da na nju nije utjecao tehnički kvar ili neki drugi nedostatak.”

11. Članak 60. te direktive predviđa:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 58., države članice osiguravaju da u slučaju neodobrene platne transakcije pružatelj platnih usluga platitelja odmah nadoknadi platitelju iznos neodobrene platne transakcije te, prema potrebi, dovede terećeni račun za plaćanje u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija.

2. Dodatna financijska naknada može se odrediti u skladu s pravom koje se primjenjuje na ugovor koji je zaključen između platitelja i njegovog pružatelja platnih usluga.”

12. Člankom 75. stavkom 1. prvim i drugim podstavkom navedene direktive određuje se:

„Kad platitelj zadaje nalog za plaćanje, njegov pružatelj platnih usluga odgovoran je, ne dovodeći u pitanje članak 58., članak 74. stavke 2. i 3. i članak 78., platitelju za ispravno izvršenje platne transakcije, osim ako dokaže platitelju i, ako je potrebno, pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja da je pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja primio iznos platne transakcije u skladu s člankom 69. stavkom 1., u kojem slučaju je pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja odgovoran primatelju plaćanja za ispravno izvršenje platne transakcije.

Ako je pružatelj platnih usluga platitelja odgovoran sukladno prvom podstavku, on bez odgode nadoknađuje platitelju iznos neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije te, ako je to primjenjivo, dovodi terećeni račun za plaćanje u stanje u kojem bi bio da nije izvršena neispravna platna transakcija.”

13. Članak 86. stavak 1. iste direktive predviđa:

„Ne dovodeći u pitanje članak 30. stavak 2., članak 33., članak 34. stavak 2., članak 45. stavak 6., članak 47. stavak 3., članak 48. stavak 3., članak 51. stavak 2., članak 52. stavak 3., članak 53. stavak 2., članak 61. stavak 3 te članke 72. i 88. u mjeri u kojoj ova Direktiva sadrži usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati ili uvoditi druge odredbe osim onih koje su utvrđene ovom Direktivom.”

14. Direktiva 2007/64 zamijenjena je Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage [Direktive 2007/64]³.

15. Članak 71. stavak 1., članak 72. stavak 1. prvi podstavak, članak 73. stavak 1., članak 89. stavak 1. i članak 107. stavak 1. Direktive 2015/2366 u biti redom odgovaraju članku 58., članku 59. stavku 1., članku 60., članku 75. stavku 1. prvom i drugom podstavku te članku 86. stavku 1. Direktive 2007/64⁴.

B. Francusko pravo

16. Odredbe Direktive 2007/64, kako su prenesene u francusko pravo, nalaze se u code monétaire et financier (Monetarni i financijski zakonik), u verziji proizašloj iz ordonnance n° 2009-866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (Uredba br. 2009-866 od 15. srpnja 2009. o uvjetima pružanja platnih usluga i osnivanju institucija za platni promet) (JORF od 16. srpnja 2009., tekst br. 13) (u daljnjem tekstu: Monetarni i financijski zakonik).

³ SL 2015., L 337, str. 35. i ispravak SL 2018., L 102, str. 97.

⁴ Naglašavam da se stranke ipak slažu da Direktiva 2015/2366 nije primjenjiva na ovaj predmet *ratione temporis*.

17. Člankom L. 133-18 Monetarnog i financijskog zakonika, kojim je prenesen članak 60. Direktive 2007/64, određuje se:

„U slučaju neodobrene platne transakcije o kojoj je korisnik poslao obavijest u uvjetima predviđenima u članku L. 133-24, pružatelj platnih usluga platitelja odmah nadoknađuje platitelju iznos neodobrene transakcije te, prema potrebi, dovodi terećeni račun u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija.

Platitelj i njegov pružatelj platnih usluga mogu ugovorno odlučiti o dodatnoj naknadi.”

18. Člankom L. 133-23 Monetarnog i financijskog zakonika prenosi se članak 59. Direktive 2007/64.

19. Članak L. 133-24 Monetarnog i financijskog zakonika, kojim se prenosi članak 58. Direktive 2007/64, glasi kako slijedi:

„Korisnik platnih usluga bez odgađanja obavještava svojeg pružatelja platnih usluga o neodobrenim ili nepravilno izvršenim platnim transakcijama najkasnije 13 mjeseci nakon datuma terećenja pod prijetnjom prekluzije, osim kad mu pružatelj platnih usluga nije pružio ili stavio na raspolaganje informacije o toj platnoj transakciji u skladu s poglavljem IV. glavom 1. knjige III.

Osim u slučajevima kada je korisnik fizička osoba koja djeluje u neposlovne svrhe, stranke mogu odlučiti odstupiti od odredbi ovog članka.”

20. U skladu s člankom 1147. code civil (Građanski zakonik):

„Dužniku se, po potrebi, nalaže plaćanje naknade štete i kamata zbog neizvršenja obveze ili zbog kašnjenja u izvršenju, kad god ne dokaže da neizvršavanje proizlazi iz vanjskog razloga koji mu se ne može pripisati, iako nema zle vjere.”

21. Članak 2313. Građanskog zakonika predviđa:

„Jamac može protiv vjerovnika istaknuti sve prigovore na koje ima pravo glavni dužnik i koji su povezani s dugom,

ali ne može istaknuti one prigovore koji su isključivo osobni za dužnika.”

III. Glavni postupak, prethodna pitanja i postupak pred Sudom

22. Banka je društvu GCA 22. prosinca 2008. odobrila kredit po tekućem računu uz solidarno jamstvo osobe LR.

23. Nakon što je otkazala odobreni kredit, banka je zahtijevala naplatu od osobe LR kao jamca. Osoba LR tvrdi da je banka počinila povredu time što je bez odobrenja izvršila kreditne transfere u korist treće strane i da iznos tih transfera treba odbiti od njezine tražbine.

24. Na temelju članka L. 133-24 Monetarnog i financijskog zakonika, kojim se prenosi članak 58. Direktive 2007/64, cour d'appel d'Aix-en-Provence (Žalbeni sud u Aix-en-Provenceu, Francuska) smatrao je da je osporavanje osobe LR nedopušteno jer je rok od 13 mjeseci, koji se za osporavanje spornih transakcija predviđa tom odredbom, istekao prije podnošenja tih osporavanja te je u tom pogledu nastupila prekluzija.

25. U žalbi podnesenoj Couru de cassation (Kasacijski sud, Francuska) osoba LR i osoba DM, upraviteljica društva GCA, priznaju da je istekao taj rok od 13 mjeseci. Međutim, tvrde da ta odredba Monetarnog i financijskog zakonika ne sprečava da se utvrdi opća odgovornost banke, predviđena člankom 1147. Građanskog zakonika, u slučaju da povrijedi svoju obvezu dužne pažnje.

26. Naime, prema mišljenju osobâ LR i DM, okolnost da je banka izvršila predmetne transakcije bez odobrenja društva GCA predstavlja ugovornu povredu koju treba nadoknaditi na temelju članka 1147. Građanskog zakonika.

27. Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da u skladu s nacionalnim pravom jamac može protiv vjerovnika istaknuti sve prigovore na koje ima pravo glavni dužnik i koji su povezani s dugom te osobito prigovor radi prebijanja onoga što vjerovnik duguje glavnom dužniku. Taj sud dodaje da se to pravilo može primjenjivati kad vjerovnik počinu povredu u pogledu glavnog dužnika, zbog čega nastaje njegova građanskopravna odgovornost i posljedično ga obvezuje na plaćanje naknade štete navedenom glavnom dužniku radi naknade njegove štete.

28. Isti sud još ističe da na temelju članka 1147. Građanskog zakonika svako neispunjavanje ugovorne obveze koja je uzrokovala štetu vjerovniku obveze, njezina dužnika obvezuje da odgovara za tu štetu.

29. Međutim, sud koji je uputio zahtjev pita o mogućnosti jamca da se pozove na opća pravila o ugovornoj odgovornosti, uzimajući u obzir pravila o odgovornosti predviđena Direktivom 2007/64, koja su prenesena u Monetarni i financijski zakonik.

30. U tim okolnostima, Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 58. Direktive 2007/64 [...] tumačiti na način da se njime za neodobrene ili nepravilno izvršene platne transakcije uvodi sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga kojim se isključuje svaka tužba za utvrđivanje opće građanskopravne odgovornosti koja se temelji, na osnovu istih činjenica, na okolnosti da je taj pružatelj povrijedio obveze koje ima na temelju nacionalnog prava, konkretno u slučaju kad korisnik platnih usluga u roku od 13 mjeseci od terećenja nije obavijestio pružatelja platnih usluga da platna transakcija nije odobrena ili da je nepravilno izvršena?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, protivi li se tom članku da se jamac korisnika platnih usluga na osnovu istih činjenica pozove na opću građanskopravnu odgovornost pružatelja platnih usluga, korisnika jamstva, kako bi osporio iznos duga za koji se jamči?”

31. Zahtjev za prethodnu odluku od 16. srpnja 2020. tajništvo Suda zaprimilo je 23. srpnja 2020.

32. Francuska, češka i talijanska vlada te Europska komisija podnijele su pisana očitovanja te su također u pisanom obliku odgovorile na pitanja koja je Sud postavio 8. ožujka 2021.

IV. Analiza

33. Zahtjevom za prethodnu odluku sud koji je uputio zahtjev traži od Suda da mu pojasni odnos između sustava odgovornosti pružatelja platnih usluga koji se uvodi člancima 58. do 60. Direktive 2007/64 i sustava opće građanskopravne odgovornosti predviđen nacionalnim pravom. Konkretnije, sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati, kao prvo, protivi li se članku 60. Direktive 2007/64, u vezi s njezinim člancima 58. i 59., svaka tužba za utvrđivanje odgovornosti pružatelja platnih usluga koja se temelji na sustavu opće ugovorne odgovornosti, osobito ako je istekao prekluzivni rok za obavješćivanje o neodobrenoj transakciji⁵ (prvo prethodno pitanje) i, kao drugo, vrijedi li isto u slučaju kad takvu tužbu za utvrđivanje odgovornosti podnese treća osoba, odnosno jamac korisnika platnih usluga (drugo prethodno pitanje).

34. Kako bi se odgovorilo sudu koji je uputio zahtjev, smatram da je korisno objasniti sustav odgovornosti uveden Direktivom 2007/64, osobito njezinim člancima 58. do 60., i odrediti može li se primijeniti alternativni sustav odgovornosti, prije nego što ispitam može li treća osoba, kao što je jamac korisnika usluga, tražiti da se utvrdi odgovornost pružatelja platnih usluga na temelju tog alternativnog sustava.

A. Sustav odgovornosti pružatelja usluga koji je uveden Direktivom 2007/64 (prvo prethodno pitanje)

35. Svojim prvim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati isključuje li, u slučaju neodobrene platne transakcije, sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga, uveden Direktivom 2007/64, svaku tužbu za utvrđivanje opće građanskopravne odgovornosti koja se, na osnovu istih činjenica, temelji na okolnosti da je taj pružatelj povrijedio obveze koje ima na temelju nacionalnog prava.

36. Iako francuska i češka vlada, kao i Komisija, podredno smatraju da taj sustav odgovornosti uspostavljen Direktivom 2007/64 ne dopušta primjenu sustava opće ugovorne odgovornosti za iste transakcije, talijanska vlada smatra, suprotno tomu, da oba sustava odgovornosti mogu supostojati.

37. Nakon analize koja se temelji na tekstu članaka 58. i 60. Direktive 2007/64 i kontekstu tih odredbi, kao i s obzirom na ciljeve te direktive⁶, smatram da je, u slučaju neodobrene transakcije, sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga prema korisniku platnih usluga, koji se uspostavlja tom direktivom, u potpunosti usklađen tako da isključuje bilo koji alternativni sustav odgovornosti.

38. Najprije, što se tiče *teksta* članaka 58. i 60. Direktive 2007/64, utvrđujem da taj članak 58. uvodi opću obvezu obavješćivanja o svakoj neodobrenoj ili nepravilno izvršenoj platnoj transakciji tako da korisnik usluga dobije ispravak neodobrene ili nepravilno izvršene platne transakcije samo ako obavijesti svojeg pružatelja usluga o takvoj transakciji, i to najkasnije 13 mjeseci nakon datuma odgovarajućeg terećenja.

⁵ Naglašavam da se, iako sud koji je uputio zahtjev u svojim pitanjima navodi neodobrene i nepravilno izvršene transakcije, glavni predmet odnosi na neodobrenu transakciju. Stoga ću, po potrebi, nakon analize odredbi Direktive 2007/64 koje se odnose na dvije vrste transakcija, predložiti Sudu da na upućena pitanja odgovori samo u pogledu neodobrenih transakcija.

⁶ Vidjeti osobito presudu od 11. travnja 2019., Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação (C-295/18, EU:C:2019:320, t. 36.).

39. Članak 60. te direktive konkretno se odnosi na odgovornost pružatelja usluga u slučaju neodobrene transakcije⁷. Njegov stavak 1. predviđa da države članice osiguravaju, *ne dovodeći u pitanje članak 58.*, da pružatelj usluga odmah nadoknadi platitelju iznos neodobrene transakcije.

40. Izraz „ne dovodeći u pitanje članak 58.” naveden u članku 60. Direktive 2007/64 znači da se ne smije povrijediti članak 58. te direktive. Prema mojem mišljenju, iz toga proizlazi da utvrđivanje odgovornosti pružatelja u slučaju neodobrene transakcije ovisi o tome poštuje li korisnik usluga postupak obavješćivanja predviđen člankom 58. navedene direktive, za što rok ne smije biti dulji od 13 mjeseci nakon datuma terećenja.

41. Uvodna izjava 31. Direktive 2007/64 pokazuje da je riječ o uvjetu jer se u njoj navodi da, *ako* korisnik platnih usluga dostavi tu obavijest u propisanom roku, trebalo bi mu biti omogućeno ostvarivanje zahtjeva koji se odnose na neodobravanje plaćanja.

42. Zajedničko tumačenje tih odredbi stoga dovodi do zaključka da korisnik usluga koji nije obavijestio svojeg pružatelja usluga o neodobrenoj transakciji u roku od 13 mjeseci nakon datuma terećenja ne može tražiti da se utvrdi odgovornost tog pružatelja⁸, uključujući na temelju općeg prava te stoga ne može dobiti povrat za tu neodobrenu transakciju⁹.

43. Takvo se tumačenje potvrđuje ispitivanjem *konteksta* tih odredbi, uključujući, s jedne strane, njihov „vanjski” kontekst, odnosno pripremne akte i, s druge strane, njihov „unutarnji” ili sustavni kontekst, drugim riječima njihovo međudjelovanje s drugim odredbama Direktive 2007/64 razmatrano u cijelosti¹⁰.

44. *Kao prvo*, iz *pripremnih akata* proizlazi da se prvotnim Komisijinim Prijedlogom direktive¹¹ korisniku usluga nije propisivao maksimalan rok za obavješćivanje o neodobrenoj transakciji, poput roka iz članka 58. Direktive 2007/64. Predviđalo se samo da platitelj *odmah* obavijesti svojeg pružatelja platnih usluga čim primijeti takvu neodobrenu transakciju, pogrešku ili neku drugu nepravilnost. Što se tiče članka koji se odnosi na odgovornost pružatelja platnih usluga, koji odgovara članku 60. te direktive, u njemu se nije upućivalo na tu obvezu obavješćivanja.

45. Ubrzo je ipak postalo neophodno uvesti jedinstveni prekluzivni rok kako bi se zajamčila pravna sigurnost korisnika i pružatelja platnih usluga u slučaju neodobrene ili nepravilno izvršene platne transakcije. To proizlazi iz različitih prijedloga Vijeća¹², mišljenja Europskog

⁷ Odgovornost pružatelja usluga u slučaju nepravilno izvršene ili neizvršene transakcije navodi se pak u članku 75. Direktive 2007/64.

⁸ Taj se rok primjenjuje osim ako pružatelj platnih usluga nije dao ili stavio na raspolaganje tražene informacije. Vidjeti članak 58. *in fine* Direktive 2007/64 i točke 83. do 85. ovog mišljenja.

⁹ Smatram da se suprotno tumačenje, koje je predložila talijanska vlada, ne može prihvatiti. Prema mišljenju te vlade, područja primjene članaka 58. i 60. Direktive 2007/64, podrazumijevaju da postoji, s jedne strane, sustav ispravka platne transakcije (u okviru kojeg je relevantan isključivo rok od 13 mjeseci) i, s druge strane, sustav opće odgovornosti pružatelja za neodobrenu transakciju (u kojem ne postoji vremensko ograničenje), koji se primjenjuju dodatno.

¹⁰ O kontekstualnom tumačenju i uzimanju u obzir „unutarnjeg” i „vanjskog” konteksta odredbi prava Unije vidjeti K. Lenaerts i J. Gutiérrez-Fons, „Les méthodes d’interprétation de la Cour de justice de l’Union européenne”, Bruylant, 2021.

¹¹ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 1. prosinca 2005., „Provedba Lisabonskog programa Zajednice – Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2000/12/EZ i 2002/65/EZ” (COM(2005) 603 *final*, u daljnjem tekstu: Prijedlog direktive). Vidjeti konkretno članke 45. i 49. tog prijedloga.

¹² Vidjeti osobito prijedloge predsjedništva Vijeća Europske unije od 15. lipnja 2006., [Interinstitutional file: 2005/0245(COD), 8623/06ADD 2].

gospodarskog i socijalnog odbora¹³, kao i izvješća Europskog parlamenta¹⁴ i mišljenja različitih odbora Parlamenta¹⁵. Svi ti sudionici u izradi Direktive 2007/64 naglasili su potrebu da se osigura takva pravna sigurnost i da se u tu svrhu predvidi da je platna transakcija po isteku tog roka konačna¹⁶.

46. Tijekom zakonodavnog postupka¹⁷ predložilo se, među ostalim, da se u sâm članak koji se odnosi na odgovornost pružatelja platnih usluga doda *uvjet* u pogledu obveze korisnika tih usluga da u maksimalnom roku prethodno obavijesti svojeg pružatelja usluga da jedna ili više platnih transakcija nisu odobrene. U konačnici, zakonodavac je odlučio unijeti tu obvezu obavješćivanja u posebnu odredbu, u ovom slučaju u članak 58. Direktive 2007/64 kojim se utvrđuje maksimalan rok od 13 mjeseci, te je u odredbi koja se odnosi na odgovornost pružatelja platnih usluga, odnosno u članku 60. te direktive, odlučio predvidjeti izričito upućivanje na navedenu obvezu.

47. Tako je zakonodavac jasno utvrdio vezu između odgovornosti pružatelja platnih usluga i toga da korisnik tih usluga poštuje maksimalan rok, tako da taj korisnik, po isteku tog roka, više ne može podnijeti tužbu za utvrđivanje odgovornosti protiv svojeg pružatelja u slučaju neodobrene transakcije.

48. *Kao drugo*, to stajalište potkrepljuje „*unutarnji*” ili *sustavni kontekst* koji obuhvaća članke 58. i 60. Direktive 2007/64. Iz njega također proizlazi da je usklađivanje koje je predvidio zakonodavac Unije u području obuhvaćenom tim člancima potpuno i ne omogućuje donošenje odredbi različitih od onih koje je donio potonji zakonodavac.

49. Najprije ističem da se Direktivom 2007/64 predviđa sustav odgovornosti između korisnika platnih usluga i pružatelja tih usluga koji obuhvaća slučajeve neodobrenih platnih transakcija (konkretno članci 58. do 60.) i nepravilno izvršene ili neizvršene platne transakcije (konkretno članak 75.).

50. U svim tim slučajevima ključnu ulogu ima obveza korisnika platnih usluga u pogledu obavješćivanja u roku od 13 mjeseci predviđenom u članku 58. Direktive 2007/64. To sam već dokazao u pogledu neodobrenih transakcija. Ističem da se u slučaju nepravilno izvršenih ili neizvršenih transakcija u članku 75. Direktive 2007/64, koji se nastavlja na članak 60. te direktive, također upućuje na taj članak 58. istim riječima, pri čemu se pojašnjava da utvrđivanje odgovornosti pružatelja „ne dovod[i] u pitanje članak 58.”. Uvodna izjava 31. navedene direktive potvrđuje da se obveza obavješćivanja primjenjuje na neodobrene i na nepravilno izvršene platne transakcije i da je utvrđivanje odgovornosti pružatelja platnih usluga za nepravilno izvršenje platnih transakcija podložno poštovanju roka za obavješćivanje.

¹³ Mišljenje od 13. rujna 2006. o temi „Provedba Lisabonskog programa Zajednice – Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2000/12/EZ i 2002/65/EZ” (COM(2005) 603 *final*). Vidjeti osobito točku 4.7. mišljenja u kojoj se predlaže uspostavljanje jasne veze između neposredne pritužbe u slučaju neodobrenih plaćanja i uvođenja roka od jedne godine za zahtijevanje povrata neodobrenih plaćanja.

¹⁴ Vidjeti Izvješće od 20. rujna 2006. o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/1/EZ, 2000/12/EU i 2002/65/EZ (COM(2005) 603 – C6-0411/2005-2005/0245(COD) *FINAL* A6-0298/2006, vidjeti osobito amandman br. 239).

¹⁵ Vidjeti amandman br. 66 mišljenja Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača upućenog Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2000/12/EZ i 2002/65/EZ (COM(2005) 603 – C6-0411/2005-2005/0245(COD)).

¹⁶ Valja pojasniti da su te institucije i tijela, iako su se dogovorili o uvođenju prekluzivnog roka, predložili različite rokove, od šest mjeseci do dvije godine. Postignut je konsenzus za rok od 13 mjeseci koji je unesen u Direktivu 2007/64 i, uostalom, zadržan u novoj Direktivi 2015/2366.

¹⁷ Vidjeti tekst dogovora Vijeća od 30. kolovoza 2006., članak 47.a, odjeljak 1.

51. Nadalje, u slučajevima neodobrenih transakcija i u slučajevima nepravilno izvršenih transakcija, člankom 59. Direktive 2007/64 koji se odnosi na teret dokazivanja predviđa se da je na pružatelju platnih usluga da dokaže da je platna transakcija autentična, točno zabilježena i proknjižena.

52. Naglašavam da se tim člankom 59. prebacuje teret dokazivanja s onoga tko tvrdi da postoji neodobrena transakcija, odnosno korisnika platnih usluga, na pružatelja platnih usluga. Iz toga proizlazi da je tijekom razdoblja od 13 mjeseci potonji pružatelj gotovo automatski i trenutno podložan obvezi povrata transakcije koju korisnik nije odobrio¹⁸.

53. Zakonodavac Unije stoga je uspostavio sustav odgovornosti koji počiva na trima ključnim i međusobno povezanim elementima, odnosno, obvezi obavješćivanja koju ima korisnik platnih usluga, propisanoj u članku 58. Direktive 2007/64, dodjeli tereta dokazivanja pružatelju tih usluga, sadržanom u članku 59. te direktive i konačno, u slučaju nepostojanja dokaza, odgovornosti tog pružatelja, u skladu s člancima 60. i 75. navedene direktive, ovisno o tome je li transakcija neodobrena, neizvršena ili nepravilno izvršena.

54. Iz tih odredbi proizlazi da taj sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga prema korisniku tih usluga predstavlja usklađeni sustav. U tom pogledu, članak 86. stavak 1. Direktive 2007/64 određuje da, „u mjeri u kojoj [ta direktiva] sadrži usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati ni uvesti druge odredbe osim onih koje su utvrđene ovom Direktivom”. U skladu s naslovom tog članka, to *usklađivanje* treba smatrati *potpunim*. Naglašavam da, kako bi se razlikovale usklađene od neusklađenih odredbi, u tom se članku 86. navode odredbe Direktive 2007/64 koje državama članicama ostavljaju manevarski prostor. Međutim, ističem da to navođenje ne sadržava članke 58. do 60. ni, uostalom, članke 74. do 78.

55. Iz toga zaključujem da bi nacionalne odredbe, koje se razlikuju od onih predviđenih člancima 58. do 60. Direktive 2007/64 i koje predviđaju mogućnost utvrđivanja odgovornosti pružatelja platnih usluga prema korisniku tih usluga iako on nije obavijestio svojeg pružatelja o neodobrenoj platnoj transakciji u roku od 13 mjeseci od neodobrenog terećenja, bile protivne sustavu odgovornosti predviđenom u tim člancima 58. do 60. i protivne potpunom usklađivanju koje se njime uvodi.

56. Stoga se ne mogu složiti sa stajalištem talijanske vlade prema kojem nacionalni općepravni sustav ugovorne odgovornosti može dopuniti onaj koji se uvodi Direktivom 2007/64 time što predviđa odgovornost pružatelja platnih usluga prema korisniku tih usluga neovisno o tome je li potonji korisnik poštovao rok za obavješćivanje u pogledu neodobrene transakcije iz članka 58. te direktive.

57. Ciljevi Direktive 2007/64 potvrđuju to tumačenje.

58. Kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 1. do 5. te direktive, zakonodavac Unije želio je stvoriti jedinstveno tržište platnih usluga time što je zamijenio postojećih 27 nacionalnih sustava, čije je supostojanje dovelo do zabune i manjka pravne sigurnosti, usklađenim pravnim okvirom kojim se definiraju prava i obveze korisnika i pružatelja platnih usluga.

¹⁸ Pojašnjavam ipak da, u skladu s člankom 51. Direktive 2007/64, kad korisnik platnih usluga nije potrošač, stranke mogu predvidjeti da taj članak 59., naklonjen korisniku, nije primjenjiv. One mogu također dogovoriti rok različit od onog predviđenog u članku 58. te direktive.

59. Iz prethodne analize proizlazi da usklađenom sustavu odgovornosti za neodobrene ili nepravilno izvršene platne transakcije, uspostavljenom Direktivom 2007/64, može konkurirati neki drugi sustav odgovornosti iz nacionalnog prava koji se temelji na istim činjenicama i osnovi samo ako ne dovodi u pitanje sustav uspostavljen tom direktivom i ne povređuje njezine ciljeve i njezin korisni učinak¹⁹. Stoga, alternativni sustav odgovornosti koji korisniku usluga omogućuje utvrđivanje odgovornosti njegova pružatelja usluga u slučaju neodobrene transakcije iako taj korisnik nije poštovao rok od 13 mjeseci za obavješćivanje o takvim transakcijama, nije u skladu s Direktivom 2007/64.

60. Slijedom toga, predlažem Sudu da na prvo pitanje odgovori da članke 58. i 60. Direktive 2007/64 treba tumačiti na način da se njima za neodobrene platne transakcije uvodi sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga prema korisniku tih usluga kojim se isključuje svaki drugi sustav odgovornosti koji se temelji na povredi povezanoj s tim transakcijama koju je počinio taj pružatelj, tako da korisnik platnih usluga koji je povrijedio svoju obvezu obavješćivanja u roku od 13 mjeseci od datuma neodobrenog terećenja, više ne može isticati odgovornost pružatelja platnih usluga.

B. Sustav primjenjiv na jamca (drugo prethodno pitanje)

61. Svojim drugim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev želi znati, ako zbog nepoštovanja roka za obavješćivanje o neodobroj transakciji korisnik platnih usluga više nema mogućnost podnijeti tužbu za utvrđivanje građanskopravne odgovornosti protiv pružatelja usluga zbog njegove povrede obveza povezanih s tom transakcijom, protivi li se člancima 58. do 60. Direktive 2007/64 i to da se jamac tog korisnika na osnovu istih činjenica pozove na građanskopravnu odgovornost tog pružatelja, primatelja jamstva, kako bi osporavao iznos duga za koji se jamči, u skladu s nacionalnim općepравnim sustavom.

62. Dok francuska i češka vlada smatraju da se rok za obavješćivanje koji se u skladu s člankom 58. Direktive 2007/64 primjenjuje na korisnika usluga može primijeniti i na jamca potonjeg korisnika, Komisija suprotno tomu tvrdi da jamac nije obuhvaćen područjem primjene tog članka 58., a stoga ni sustavom odgovornosti uvedenim tom direktivom u slučaju neodobrene transakcije, tako da može podnijeti tužbu za utvrđivanje odgovornosti tog pružatelja na temelju općeg prava predviđenog nacionalnim pravom.

63. U analizi koja slijedi pokazat ću da sustav odgovornosti pružatelja usluga prema korisniku tih usluga uveden Direktivom 2007/64 ipak ne obuhvaća jamca, iako je taj sustav predmet potpunog usklađivanja.

64. Započet ću s nekoliko razmatranja o jamcu i ugovoru o jamstvu.

65. *Jamac* jamči vjerovniku isplatu onoga što dužnik na temelju obveze za koju jamči može dugovati, odnosno duga koji dužnik duguje vjerovniku. Ni u kojem slučaju jamac ne može dugovati više nego što duguje dužnik²⁰. *Jamstvo* je ugovor kojim se jamac obvezuje prema

¹⁹ Vidjeti u području odgovornosti proizvođača za neispravne proizvode presudu od 21. prosinca 2011. Dutreux (C-495/10, EU:C:2011:869, t. 29 i 30.).

²⁰ Vidjeti P. Simler, *JurisClasseur Civil Code*, sv. 30.: *Cautionnement – Étendue*, 1. prosinca 2019.

vjerovniku da će platiti taj dug u slučaju da dužnik ne ispuní obveze²¹. Taj je ugovor u biti akcesoran obvezi za koju se jamči²². Razlikuje se i od ugovora koji su sklopili dužnik i vjerovnik. Stoga je jamac treća osoba u odnosu na ugovor koji dužnika veže za njegova vjerovnika.

66. Postoji široki raspon ugovorâ o jamstvu. Budući da ne postoji usklađivanje u tom području, ti su ugovori podložni nacionalnom pravu država članica koje se može razlikovati u pogledu važnih pitanja²³. Osim toga, obveze jamca mogu se dosta razlikovati od jednog do drugog ugovora o jamstvu, kao i od onih koji se primjenjuju na glavnog dužnika a da to ne utječe na obveze koje taj dužnik ima prema vjerovniku. Jamac se tako može obvezati da će jamčiti za ukupan dug glavnog dužnika ili samo za jedan njegov dio, a trajanje njegove obveze može biti ograničeno u odnosu na trajanje ugovora između dužnika i njegova vjerovnika. Usto, datum dospijeca jamstva, koji ne smije biti raniji od datuma dospijeca glavnog duga, može se razlikovati od potonjeg datuma, a ugovor o jamstvu može podlijezati zakonu koji se razlikuje od zakona koji se primjenjuje na glavni dug.

67. U glavnom je predmetu banka, u svojstvu vjerovnika, sklopila ugovor s dužnikom, društvom GCA, i time mu odobrila kredit na tekućem računu kojim se omogućuje prekoračenje po predmetnom bankovnom računu. Osim toga, banka je sklopila ugovor o jamstvu s osobom LR kako bi ona solidarno jamčila za mogući dug društva GCA prema banci.

68. Podsjećam na to da činjenica da je usklađivanje potpuno ne znači da je iscrpno. Što se tiče direktiva koje se odnose, među ostalim, na odgovornost trgovaca prema potrošačima, Sud je presudio da direktiva, *što se tiče pitanja koja uređuje*, može težiti „potpunoj usklađenosti” zakona i drugih propisa država članica a da se njome pritom ipak ne nastoji „iscrpno” uskladiti područje odgovornosti obuhvaćeno direktivom izvan navedenih pitanja²⁴.

69. Pojam „potpuno usklađivanje” odnosi se na manevarski prostor koji je ostavljen državama članicama, a samim tim i na razinu diskrecije kojom raspolažu za prenošenje pitanja obuhvaćenih Direktivom 2007/64 u svoje nacionalno pravo, dok se izraz „iscrpno usklađivanje” odnosi na područje primjene *ratione materiae* te direktive²⁵.

70. Drugim riječima, usklađivanje može biti *potpuno* u smislu da, kao što sam to naglasio u odgovoru na prvo pitanje, države članice nemaju manevarski prostor u prenošenju određenih odredbi Direktive 2007/64, u ovom slučaju odredbi članaka 58. do 60. te direktive. One ne mogu uvesti odredbe drukčije od onih sadržanih u tim člancima. Suprotno tomu, usklađivanje *nije iscrpno* jer je ograničeno na područja koja su konkretno obuhvaćena tom direktivom i jer izvan njih države članice i dalje mogu donositi propise ako ne povređuju koristan učinak navedene direktive.

71. U toj fazi stoga valja ispitati opseg područja obuhvaćenog Direktivom 2007/64 u području građanskopravne odgovornosti.

²¹ Vidjeti P. Simler, *JurisClasseur Civil Code, Synthèse – Cautionnement – Caractères généraux et conditions d'efficacité*, 1. listopada 2020.

²² Vidjeti P. Simler, *JurisClasseur Civil Code, sv. 65.: Cautionnement – Extinction par voie principale – Causes de droit commun* – 15. prosinca 2019.

²³ Zakonodavac Unije jedno je vrijeme imao ambiciju urediti cijelo ugovorno pravo država članica, uključujući jamstvo, u zajedničkom referentnom okviru, ali taj projekt nije bio uspješan, pa je zadržan sektorski pristup (vidjeti „Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću – Usklađivanje europsko ugovorno pravo – Plan djelovanja”, SL 2003., C 63, str. 1.).

²⁴ Vidjeti presudu od 4. lipnja 2009., *Moteurs Leroy Somer* (C-285/08, EU:C:2009:351, t. 25).

²⁵ U tom se pogledu slažem s objašnjenjem tih pojmova koje je dao nezavisni odvjetnik M. Szpunar u predmetu *Kamenova* (C-105/17, EU:C:2018:378, bilješka 15. u točki 33.).

72. Prema mojem mišljenju, sustav odgovornosti obuhvaćen Direktivom 2007/64 odnosi se na odnos između korisnika platnih usluga i pružatelja tih usluga. Njime se ne nastoji urediti odnos između tog pružatelja usluga i treće osobe, kao što je jamac.

73. To najprije proizlazi iz članaka 58. do 60. Direktive 2007/64 u kojima se spominju samo, s jedne strane, korisnik platnih usluga i platitelj te, s druge strane, pružatelj platnih usluga. Međutim, jamac nije ni korisnik platnih usluga ni platitelj.

74. Naime, na temelju definicije iz članka 4. točke 10. Direktive 2007/64, korisnik platnih usluga je „fizička ili pravna osoba koja koristi platnu uslugu u svojstvu platitelja ili primatelja plaćanja, ili oboje”.

75. U skladu s člankom 4. točkom 7. te direktive, platitelj je definiran kao osoba koja ima račun za plaćanje te odobrava nalog za plaćanje, ili, ako nema račun za plaćanje, osoba koja daje nalog za plaćanje²⁶.

76. Jamac, kao što je osoba LR, nije obuhvaćen nijednim od ta dva pojma i stoga se ne može smatrati da ima svojstvo platitelja u smislu točke 10. tog članka 4. On nije ni primatelj plaćanja ni pružatelj platnih usluga.

77. Iz toga proizlazi da je jamac treća osoba u odnosu na korisnika i pružatelja platnih usluga koji su obuhvaćeni Direktivom 2007/64, kao što sam to istaknuo u točki 65. ovog mišljenja, te on ne ulazi u područje primjene *ratione personae* potonje direktive.

78. To tumačenje potvrđuju uvodne izjave Direktive 2007/64. U uvodnoj izjavi 5. naglašava se da ta direktiva definira prava i obveze korisnika i pružatelja platnih usluga. Uvodna izjava 6. pojašnjava da nije primjereno da navedeni pravni okvir bude u potpunosti sveobuhvatan.

79. Konačno, uvodna izjava 47. Direktive 2007/64 pojašnjava da su predmet te direktive samo ugovorne obveze i odgovornosti između korisnika platnih usluga i njegova pružatelja platnih usluga. To je pojašnjenje preuzeto u članku 1. stavku 2. te direktive koji se odnosi na njezin predmet prema kojem se navedenom direktivom utvrđuju odgovarajuća prava i obveze korisnika platnih usluga i pružatelja usluga.

80. Iz odredbi Direktive 2007/64, s obzirom na njezine uvodne izjave, proizlazi da ona ne uređuje odnos između pružatelja platnih usluga i jamca korisnika tih usluga.

81. Stoga smatram, poput Komisije, da odnos između pružatelja platnih usluga i jamca korisnika tih usluga nipošto nije obuhvaćen područjem primjene Direktive 2007/64.

82. Sustav odgovornosti uspostavljen tom direktivom također to podupire.

83. Taj se sustav temelji na skupu prava i obveza koji se odnosi isključivo na korisnika platnih usluga i pružatelja tih usluga i u kojem veliku ulogu ima pružateljeva obveza obavješćivanja korisnika.

²⁶ Sud je u presudi od 11. travnja 2019. *Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação* (C-295/18, EU:C:2019:320, t. 53. i 54.) presudio da pojam „korisnik platnih usluga” u smislu članka 58. Direktive 2007/64 obuhvaća i vlasnika računa za plaćanje na kojem su izvršena izravna terećenja bez njegove suglasnosti.

84. Naime, obavješćivanje se navodi u samom predmetu Direktive 2007/64²⁷ i glava III. te direktive u potpunosti mu je posvećena. To je obavješćivanje ključno jer ono omogućuje korisniku platnih usluga da sazna za postojanje neodobrene transakcije, da o njoj obavijesti svojeg pružatelja usluga u roku predviđenom u članku 58. navedene direktive i da po potrebi utvrdi njegovu odgovornost. Naglašavam da se u skladu s tim člankom 58. obavješćivanje o neodobrenoj transakciji mora provesti u roku od 13 mjeseci od datuma terećenja „osim kad [...] pružatelj platnih usluga nije pružio ili stavio na raspolaganje informacije o toj platnoj transakciji u skladu s glavom III.”²⁸.

85. Rok od 13 mjeseci stoga se primjenjuje samo ako je korisniku platnih usluga dostavljena obavijest. Napominjem da obveza obavješćivanja u roku od 13 mjeseci nakon datuma neovlaštena terećenja podrazumijeva da korisnik platnih usluga provjerava svoje račune barem jednom godišnje.

86. Stoga postoji ravnoteža između, kao prvo, obveze obavješćivanja koju ima pružatelj platnih usluga, kao drugo, obveze dužne pažnje koju ima korisnik platnih usluga, koja je povezana s njegovom obvezom obavješćivanja unutar roka i, kao treće, obveze stroge odgovornosti tog pružatelja a da pritom taj korisnik ne mora dokazivati pogrešku ili nemar.

87. Osim toga, prednost koja korisniku platnih usluga omogućuje da mu se odmah vrati iznos isplaćen zbog neodobrene transakcije, ako je poštovao rok za obavješćivanje iz članka 58. Direktive 2007/64, predstavlja dodjela pravne sigurnosti pružatelju platnih usluga jer korisnik tih usluga po isteku tog roka više ne može dovesti u pitanje neodobrene platne transakcije.

88. Međutim, ta se ravnoteža ne odnosi na treću osobu, kao što je jamac. Konkretno, budući da on na temelju Direktive 2007/64 ne raspolaže informacijom dostavljenom korisniku platnih usluga s kojom je povezan rok od 13 mjeseci propisan člankom 58. te direktive, taj se rok na njega ne može primijeniti.

89. Stoga, budući da ne postoji izričita odredba u navedenoj direktivi kojom se sustav odgovornosti predviđen između korisnika platnih usluga i pružatelja tih usluga proširuje na treću stranu kao što je jamac, čini mi se neopravdanim primijeniti taj sustav na njega.

90. Argument francuske i češke vlade, prema kojem bi dopuštanje jamcu da osporava iznos duga nakon roka od 13 mjeseci predstavljalo zaobilaženje zahtjeva iz Direktive 2007/64 i povredu njezina korisnog učinka, nije uopće dokazan te ga se, prema mojem mišljenju, ne može prihvatiti.

91. Razlog je tomu bitno različita priroda ugovora o jamstvu i ugovora o platnim uslugama.

92. Kao što sam to istaknuo u točki 65. ovog mišljenja, cilj jamstva je *osigurati* dugovanje dužnika prema vjerovniku. Ugovor o jamstvu kreditnoj instituciji tako pruža mogućnost da dobije povrat duga koji joj dužnik duguje. No, riječ je o ugovornom odnosu drukčijem od onog između korisnika platnih usluga i njegova pružatelja, koji se odnosi samo na kreditnu instituciju kao vjerovnika i jamca dužnika.

²⁷ Vidjeti članak 1. stavak 2. Direktive 2007/64 kojim se utvrđuju pravila o zahtjevima za obavješćivanje u pogledu platnih usluga.

²⁸ Moje isticanje

93. Okolnost da, po isteku roka od 13 mjeseci iz članka 58. Direktive 2007/64, pružatelj platnih usluga više nije dužan korisniku tih usluga vratiti iznos u slučaju neodobrenih platnih transakcija i da potonji korisnik više ne može dovesti u pitanje izvršene platne transakcije, ne oslobađa tog pružatelja njegove obveze dužne pažnje pri izvršavanju tih transakcija.

94. Pružatelj platnih usluga zapravo je dužan pravilno izvršiti platne transakcije. Stoga, ako zbog nemara nije provjerio je li korisnik platnih usluga odobrio transakcije i ako njegov nemar prouzroči štetu trećoj osobi kao što je jamac, ništa ne sprečava mogućnost utvrđivanja njegove odgovornosti prema toj trećoj osobi, ako to dopušta nacionalno pravo. Naglašavam da, s obzirom na to da jamstvo nije uređeno Direktivom 2007/64 ni, uostalom, bilo kojom drugom direktivom, ono ostaje uređeno pravilima nacionalnog prava koja mogu predviđati da jamac podliježe vlastitim obvezama koje se razlikuju od onih kojima se uređuju odnos glavnog dužnika i vjerovnika i koje na njih ne utječu²⁹. Ta pravila mogu, među ostalim, jamcu omogućiti da smanji iznos duga za koji se prvotno obvezao jamčiti. Ovisno o tim pravilima, jamac može tražiti naknadu štete i, ovisno o slučaju, dobiti naknadu za dug za koji jamči.

95. Činjenica da se jamac može pozvati na nacionalno pravo kako bi umanjio svoje obveze prema vjerovniku nimalo ne utječe na ugovorni odnos između kreditne institucije, pružatelja platnih usluga i dužnika, korisnika tih usluga. To među ostalim ne utječe na iznos duga koji potonji korisnik duguje tom pružatelju i koji može uključivati iznose koji se odnose na neodobrene transakcije koje nisu prijavljene u roku od 13 mjeseci iz članka 58. Direktive 2007/64.

96. Podsjećam i na to da jamac za kreditnu instituciju predstavlja *dodatnu* sigurnost čiji je cilj jamčiti isplatu glavnog duga. Stoga, ako jamac uspije u postupku i naknadom uspije smanjiti iznos svojeg duga prema kreditnoj instituciji, ili se čak uspije osloboditi svoje obveze prema toj instituciji, to ne utječe na potraživanje te institucije prema glavnom dužniku i, slijedom toga, ne povređuje korisni učinak Direktive 2007/64.

97. Kao što je to istaknula Komisija, zakonodavac nije smatrao prikladnim proširiti sustav odgovornosti predviđen Direktivom 2007/64 na treće osobe, pri čemu je smatrao da bi sustav primjenjiv na odnos između pružatelja platnih usluga i korisnika tih usluga trebao biti dovoljan da se urede ključni zahtjevi koji proizlaze iz platnih transakcija te smanje rizici i posljedice neodobrenih i nepravilno izvršenih transakcija³⁰.

98. Stoga smatram da je traženje jamca da se utvrdi moguća odgovornost vjerovnika, ako to dopušta nacionalno pravo, primjer *drugog potraživanja* koje se može podnijeti u skladu s nacionalnim pravom, u smislu uvodne izjave 47. Direktive 2007/64, koje ni na koji način ne povređuje koristan učinak te direktive.

²⁹ Vidjeti točku 66. ovog mišljenja.

³⁰ Vidjeti uvodnu izjavu 31. Direktive 2007/64.

V. Zaključak

99. S obzirom na prethodnu analizu, predlažem Sudu da na pitanja koja je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) odgovori na sljedeći način:

1. Članke 58. do 60. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ treba tumačiti na način da se njima za neodobrene platne transakcije uvodi sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga kojim se isključuje svaki drugi sustav odgovornosti koji se temelji na povredi povezanoj s tim transakcijama koju je počinio taj pružatelj, tako da korisnik platnih usluga koji je povrijedio svoju obvezu obavješćivanja u roku od 13 mjeseci od datuma neodobrenog terećenja, više ne može tražiti da se utvrdi odgovornost pružatelja platnih usluga.
2. Člancima 58. do 60. Direktive 2007/64 ne protivi se to da se osoba koja nije korisnik platnih usluga, kao što je jamac, može pozvati na opću građanskopravnu odgovornost pružatelja platnih usluga zbog neodobrene platne transakcije, uključujući ako korisnik platnih usluga nije o tome obavijestio tog pružatelja u roku od 13 mjeseci od datuma neodobrenog terećenja.